Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
JEANA RICHARDA DE LA TOURA,
predstavljeni 28. aprila 2022 [1]

Zadeva C-677/20

Industriegewerkschaft Metall (IG Metall),
ver.di – Vereinte Dienstleistungsgewerkschaft
proti
SAP SE,
SE-Betriebsrat der SAP SE,
ob udeležbi
Konzernbetriebsrat der SAP SE,
Deutscher Bankangestellten-Verband eV,
Christliche Gewerkschaft Metall (CGM),
Verband angestellter Akademiker und leitender Angestellter der chemischen Industrie eV

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Bundesarbeitsgericht (zvezno delovno sodišče, Nemčija))

„Predhodno odločanje – Socialna politika – Evropska družba, ki nastane s preoblikovanjem – Evropska družba z dvotirno strukturo – Udeležba delavcev – Volitve predstavnikov delavcev za člane nadzornega sveta – Ločeno glasovanje za predstavnike delavcev, ki so jih predlagali sindikati“

I. Uvod

1. Direktiva Sveta 2001/86/ES z dne 8. oktobra 2001 o dopolnitvi Statuta evropske družbe glede udeležbe delavcev [2] (v nadaljevanju: Direktiva SE) je plod več kot 30 let pogajanj, saj je Evropska komisija prvi projekt evropske družbe (v nadaljevanju: SE) v obliki uredbe predlagala leta 1970. Pogajanja so se dolgo vrtela okoli dveh točk: dvotirne ali enotirne strukture družbe in udeležbe delavcev. Potem ko je bil projekt leta 1989 razdeljen na dva predloga – prvega za uredbo o Statutu evropske družbe [3] in drugega za direktivo o dopolnitvi Statuta evropske družbe glede mesta delavcev – [4] je bil nazadnje dosežen kompromis. To je privedlo do ustanovitve SE s preoblikovanjem iz delniške družbe, ustanovljene v skladu z zakonodajo države članice, če ima

[1] Jezik izvirnika: francoščina.

[2] UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 4, str. 272.

[3] Glej predlog Komisije za uredbo Sveta (EGS) o statutu evropske družbe z dne 16. oktobra 1989 (COM(89) 268 final – SYN 218), ki ga je Komisija predstavila 16. oktobra 1989.

[4] Glej predlog Komisije za direktivo Sveta (EGS) o dopolnitvi Statuta evropske družbe glede mesta delavcev (COM(89) 268 final – SYN 219), ki ga je Komisija predstavila 25. avgusta 1989.

že vsaj dve leti hčerinsko družbo, za katero velja zakonodaja druge države članice.[5] Ta nova, četrta možnost za ustanovitev SE – poleg združitve, oblikovanja holdinga SE in hčerinske družbe SE – je pripeljala do tega, da so bile v Direktivo SE vključene določbe za zagotovitev, da to preoblikovanje družbe ne bo uporabljeno za zaobidenje nacionalnega sistema udeležbe delavcev, ki je v družbi obstajal pred njenim preoblikovanjem. Med temi določbami je člen 4(4) Direktive SE, katerega razlaga se prosi s tem predlogom za sprejetje predhodne odločbe. Gre zagotovo za eno najbolj nevralgičnih točk kompromisa, ki je bil soglasno sprejet po spremembi pravne podlage za to direktivo, saj je ta člen namenjen temu, da se zagotovi „raven vseh elementov udeležbe delavcev, vsaj enako že obstoječi družbi, ki se bo preoblikovala v SE“.

2. Ali je, ker je v nemškem pravu določeno posebno glasovanje za izvolitev določenega števila predstavnikov sindikatov med predstavniki delavcev v nadzornem svetu „Aktiengesellschaft“ (delniška družba), ta posebnost del elementov, ki jih je treba ohraniti v primeru preoblikovanja te „Aktiengesellschaft“ (delniška družba) v SE, ali pa je to lahko predmet pogajanj med pristojnimi organi družbe, ki se bo preoblikovala, in posebnim pogajalskim telesom (v nadaljevanju: PPT), ki je instrument, vzpostavljen z Direktivo SE za izdelavo podrobnih pravil za udeležbo delavcev v prihodnji SE, ob upoštevanju nacionalnih zakonodaj in praks, ker zakonodajalec Evropske unije ni določil poenotenja sistemov?

3. Predlagal bom, naj se odgovori, da s pogajalsko avtonomijo PPT ni dovoljeno škodovati obstoju ločenega glasovanja za to, da se na funkcije predstavnikov delavcev v nadzornem svetu izvoli določen delež kandidatov, ki jih predlagajo sindikati, če ta posebnost obstaja in je zavezujoča v nacionalnem pravu, ki se je za družbo uporabljalo pred preoblikovanjem.

II. Pravni okvir

A. Pravo Unije

4. V uvodnih izjavah 3, 5, 7, 8, 10, 18 in 19 Direktive SE je navedeno:

„(3) Za spodbujanje socialnih ciljev [Unije] je treba predvsem glede udeležbe delavcev opredeliti posebne določbe, katerih cilj je zagotoviti, da ustanovitev SE ne povzroči odprave ali krčenja praks udeležbe delavcev, že obstoječih v družbah, ki sodelujejo pri ustanavljanju SE. Za uresničitev tega cilja si je treba prizadevati z uvedbo skupine pravil s tega področja, ki dopolnjujejo določbe Uredbe [št. 2157/2001].

[…]

(5) Zaradi velike raznolikosti predpisov in praks, ki obstajajo v državah članicah glede načina udeležbe predstavnikov delavcev pri odločanju v družbah, ni priporočljivo določiti enega samega evropskega modela udeležbe delavcev, ki bi se uporabljal za SE.

[…]

[5] Glej člen 2(4) Uredbe Sveta (ES) št. 2157/2001 z dne 8. oktobra 2001 o statutu evropske družbe (SE) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 4, str. 251).

(7) Če v eni ali več družbah, ki ustanavljajo SE, že obstajajo pravice soodločanja, se morajo ohraniti, tako da se prenesejo na SE, ko je ta ustavljen [ustanovljena], razen če se stranke ne odločijo drugače.

(8) Konkretne postopke čezmejnega obveščanja in posvetovanja z delavci ter po potrebi tudi soodločanja, ki naj bi se uporabljali za vsak SE, je treba opredeliti predvsem s sporazumom med udeleženimi strankami, če tega sporazuma ni, pa z uporabo skupine subsidiarnih pravil.

[…]

(10) Pravila glasovanja v posebnem organu, ki zastopa delavce pri pogajanjih, zlasti pri sklepanju sporazumov, ki predvidevajo v eni ali več udeleženih družbah raven soodločanja nižjo od obstoječe, bi morala biti sorazmerna z nevarnostjo odprave ali krčenja obstoječih sistemov in praks soodločanja. Ta nevarnost je večja za SE, ki je bil ustanovljen s preoblikovanjem ali združitvijo, kakor pa za ustanovitev holdinga ali skupne hčerinske družbe.

[…]

(18) Temeljno načelo in izrecni cilj te direktive je zaščita pridobljenih pravic delavcev glede udeležbe pri odločitvah družbe. Pravice delavcev, ki so veljale pred ustanovitvijo SE, naj bi določale podlago za pravice delavcev do udeležbe v SE (načelo ‚prej in potem‘). Zato bi morali takšen prijem uporabiti ne le pri ustanovitvi SE, temveč tudi pri strukturnih spremembah v obstoječem SE in za družbe, na katere vplivajo procesi strukturnih sprememb.

(19) Države članice bi morale zagotoviti, da so predstavniki sindikatov lahko člani posebnega pogajalskega telesa, ne glede na to, ali so zaposleni v družbi, ki sodeluje pri ustanavljanju SE, ali ne. Države članice bi morale biti v tem smislu še zlasti zmožne uvesti to pravico, kadar imajo sindikalni predstavniki v skladu z nacionalno zakonodajo pravico biti člani nadzornih ali upravnih organov družbe in v njih glasovati.“

5. Člen 1 Direktive SE, naslovljen „Cilj“, določa:

„1. Ta direktiva ureja udeležbo delavcev v zadevah evropskih delniških družb (*Societas Europaea*, v nadaljevanju ‚SE‘) iz [Uredbe št. 2157/2001].

2. V ta namen je treba v vsakem SE sprejeti sporazume o udeležbi delavcev v skladu s pogajalskim postopkom iz členov 3 do 6 ali v skladu s Prilogo v okoliščinah iz člena 7.“

6. Člen 2 Direktive SE določa:

„V tej direktivi:

[…]

(e) ‚predstavniki delavcev‘ pomenijo predstavnike delavcev, ki jih predvidevata nacionalno pravo in/ali praksa;

(f) ‚predstavniški organ' pomeni organ, ki zastopa delavce in je ustanovljen s sporazumi iz člena 4, ali v skladu z določbami Priloge, za obveščanje in posvetovanje z delavci v SE ter njegovih hčerinskih družbah in obratih, ki so v [Uniji], in kjer je primerno, za uresničevanje pravic soodločanja v zvezi z SE;

(g) ‚posebno pogajalsko telo' pomeni organ, ki je v skladu s členom 3 ustanovljen za pogajanja s pristojnim organom udeleženih družb glede uvedbe ureditev za udeležbo delavcev v SE;

(h) ‚udeležba delavcev' pomeni kakršenkoli mehanizem, vključno z obveščanjem, posvetovanjem in soodločanjem, prek katerega lahko predstavniki delavcev vplivajo na odločitve, ki se sprejemajo v družbah;

[…]

(k) ‚soodločanje' pomeni vpliv organa, ki zastopa delavce, in/ali predstavnikov delavcev na zadeve družbe s:

– pravico izvolitve ali imenovanja nekaterih članov nadzornega ali upravnega organa družbe, […]

– […]"

7. Člen 3 Direktive SE, ki je v oddelku II, naslovljenem „Pogajalski postopek", določa:

„1. Kadar vodstvo ali upravni organi udeleženih družb načrtujejo ustanovitev SE, morajo čimprej po objavi okvirnih pogojev […] za preoblikovanje v SE narediti vse potrebno, […] da začnejo pogajanja s predstavniki delavcev družb o ureditvah za njihovo udeležbo v SE.

2. V ta namen se ustanovi posebno pogajalsko telo, ki zastopa delavce udeleženih družb in zadevnih hčerinskih družb ali zadevnih obratov, v skladu z naslednjimi določbami:

[…]

(b) Države članice določijo metodo, ki jo je treba uporabljati za volitve ali imenovanje članov posebnega pogajalskega telesa, katere naj bi izvolili ali imenovali na njihovih ozemljih. Sprejeti morajo potrebne ukrepe za čim večje zagotavljanje, da imajo ti člani vsaj enega člana, zastopajočega vsako udeleženo družbo, ki ima delavce v zadevni državi članici. Takšni ukrepi ne smejo povečati skupnega števila članov.

Države članice lahko določijo, da takšni člani vključujejo predstavnike sindikatov ne glede na to, ali so ti zaposleni v udeleženi družbi ali zadevni hčerinski družbi ali v zadevnem obratu ali ne.

[…]

3. Posebno pogajalsko telo in pristojni organi udeleženih družb s pisnim sporazumom določijo načine udeležbe delavcev v SE.

[…]

4. V skladu z odstavkom 6 posebno pogajalsko telo odloča z absolutno večino svojih članov, če ta večina pomeni tudi absolutno večino delavcev. Vsak član ima en glas. Če rezultati pogajanj povzročijo kratenje pravic soodločanja, pomeni večina, potrebna za odobritev takšnega dogovora, glasove dveh tretjin članov posebnega pogajalskega telesa, ki zastopajo vsaj dve tretjini delavcev, vključno z glasovi članov, ki zastopajo delavce v vsaj dveh državah članicah,

– za SE, ki bo ustanovljen z združitvijo, če soodločanje zajema vsaj 25 % skupnega števila delavcev v udeleženih družbah, ali

– za SE, ki bo ustanovljen z ustanovitvijo holdinga ali z oblikovanjem hčerinske družbe, če soodločanje zajema vsaj 50 % skupnega števila delavcev v udeleženih družbah.

Kratenje pravic soodločanja pomeni, da je delež članov organov SE v smislu člena 2(k) nižji od najvišjega deleža, ki obstaja v udeleženih družbah.

[…]“

8. Člen 4 Direktive SE, ki se nanaša na vsebino sporazuma o načinih udeležbe delavcev v SE, določa:

„1. Pristojni organi udeleženih družb in posebno pogajalsko telo se pogajajo v duhu sodelovanja, da bi dosegli sporazum o načinih udeležbe delavcev v SE.

2. Brez poseganja v neodvisnost strank in v skladu s členom 4 sporazum iz odstavka 1 med pristojnimi organi udeleženih družb in posebnim pogajalskim telesom določa:

[…]

(g) vsebino teh postopkov, (po potrebi) vključno s številom članov v upravnem ali nadzornem organu SE, ki jih bodo delavci upravičeni voliti, imenovati, jih priporočiti ali jim nasprotovati, postopke, po katerih delavci te člane lahko volijo, imenujejo, priporočijo ali jim nasprotujejo, in njihove pravice, če se stranki med pogajanji odločita, da bosta uvedli načine za soodločanje;

[…]

3. Za sporazum ne veljajo standardna pravila iz Priloge, razen če sporazum določa drugače.

4. Brez poseganja v člen 13(3)(a) mora sporazum za s preoblikovanjem ustanovljeni SE določiti raven vseh elementov udeležbe delavcev, vsaj enako že obstoječi družbi, ki se bo preoblikovala v SE.“

9. Člen 7 Direktive SE, naslovljen „Standardna pravila“, določa:

„1. Za doseganje ciljev iz člena 1 države članice brez vpliva na spodnji odstavek 3 določijo standardna pravila o udeležbi delavcev, ki morajo izpolnjevati določbe, določene v Prilogi.

Standardna pravila, ki jih določa zakonodaja države članice, v kateri bo sedež SE, se uporabljajo od datuma registracije SE, kadar se:

(a) stranki tako dogovorita; ali kadar

(b) do roka, določenega v členu 5, ni bil sklenjen dogovor in:

– se pristojni organ vsake sodelujoče stranke odloči sprejeti uporabo standardnih pravil v zvezi z SE in s tem nadaljevati registracijo SE, in

– posebno pogajalsko telo ni sprejelo odločitve iz člena 3(6).

2. Poleg tega se standardna pravila, ki jih določa nacionalna zakonodaja države članice registracije v skladu z delom 3 Priloge, uporabljajo le:

(a) za s preoblikovanjem ustanovljeni SE, če so se v družbi, ki se je preoblikovala v SE, uporabljali predpisi države članice v zvezi s soodločanjem delavcev v upravnem ali nadzornem organu;

[…]

Če je v različnih udeleženih družbah obstajala več kakor ena oblika soodločanja, se posebno pogajalsko telo odloči, katera od teh oblik se uvede v SE. Države članice določijo za SE, registrirane na njihovem ozemlju, pravila, ki se uporabljajo, če ni nobenega sklepa o tej zadevi. Posebno pogajalsko telo obvesti pristojne organe udeleženih družb o kakršnih koli sklepih, sprejetih v skladu s tem odstavkom.“

10. Člen 11 Direktive SE, ki se nanaša na zlorabo postopkov, določa:

„Države članice v skladu z zakonodajo [Unije] sprejmejo ustrezne ukrepe za preprečevanje zlorabe SE v zvezi z odvzemom pravice do udeležbe ali z odrekanjem te pravice delavcem.“

11. Člen 13(3) in (4) Direktive SE določa:

„3. Ta direktiva ne vpliva na:

(a) obstoječe pravice do udeležbe delavcev, ki jih predvidevata nacionalna zakonodaja in/ali praksa v državah članicah, kakor so jih deležni delavci v SE in njegovih hčerinskih družbah in obratih, razen soodločanja v organih SE;

(b) določbe o soodločanju v organih, ki jih določata nacionalna zakonodaja in/ali praksa, ki se uporabljajo za hčerinske družbe SE.

4. Za ohranjanje pravic iz odstavka 3 lahko države članice sprejmejo ustrezne ukrepe za zagotavljanje, da se strukture zastopanja delavcev v udeleženih družbah, ki bodo prenehale obstajati kot samostojne pravne osebe, ohranijo tudi po registraciji SE.“

12. Priloga k Direktivi SE vsebuje standardna pravila iz člena 7 te direktive. V delu 3 te priloge, naslovljenem „Standardna pravila za soodločanje“, je navedeno:

„Soodločanje zaposlenih v SE urejajo naslednje določbe.

(a) Če so se za s preoblikovanjem ustanovljeni SE pred registracijo uporabljala pravila države članice v zvezi s soodločanjem delavcev v upravnem ali nadzornem telesu, se v SE še naprej uporabljajo vsi vidiki soodločanja delavcev. V ta namen se smiselno uporablja točka (b).

(b) V drugih primerih ustanavljanja SE imajo delavci v SE, njegovih hčerinskih družbah in obratih in/ali njihovo predstavniško telo pravico, da izvolijo ali imenujejo ali priporočijo imenovanje ali nasprotujejo imenovanju dela članov upravnega ali nadzornega organa SE, pri čemer je število teh članov enako najvišjemu veljavnem deležu v udeleženih družbah pred registracijo SE.

Če pred registracijo SE za nobeno od udeleženih družb niso obstajali predpisi o soodločanju, se od SE ne zahteva, da uvede določbe o soodločanju delavcev.

Predstavniško telo odloči o razdelitvi sedežev v upravnem ali nadzornem odboru med člane, ki zastopajo delavce iz različnih držav članic, ali o načinu, kako lahko delavci v SE priporočajo ali nasprotujejo imenovanju članov teh teles v skladu z deležem delavcev SE v vsaki državi članici. Če delavci ene ali več držav članic niso zajeti v tem sorazmernem merilu, predstavniško telo imenuje člana iz teh držav članic, zlasti iz države članice, kjer je sedež SE, če je to primerno. Vsaka država članica ima pravico določiti, kako se bodo dodelili sedeži, ki jih ima na voljo v upravnem ali nadzornem odboru.

[…]“

B. Nemško pravo

1. MitbestG

13. Člen 7 Gesetz über die Mitbestimmung der Arbeitnehmer (zakon o soodločanju delavcev)[6] z dne 4. maja 1976, kakor je bil spremenjen z zakonom z dne 24. aprila 2015[7], določa:

„(1) Nadzorni svet podjetja

1. s praviloma manj kot 10.000 delavci sestavlja šest članov nadzornega sveta iz vrst delničarjev in šest članov nadzornega sveta iz vrst delavcev;

2. s praviloma več kot 10.000, vendar manj kot 20.000 delavci, sestavlja osem članov nadzornega sveta iz vrst delničarjev in osem članov nadzornega sveta iz vrst delavcev;

3. s praviloma več kot 20.000 delavci sestavlja deset članov nadzornega sveta iz vrst delničarjev in deset članov nadzornega sveta iz vrst delavcev.

[…]

(2) Za člane nadzornega sveta iz vrst delavcev velja:

1. v nadzornem svetu s šestimi člani nadzornega sveta iz vrst delavcev morajo biti štirje delavci podjetja in dva predstavnika sindikatov;

2. v nadzornem svetu z osmimi člani nadzornega sveta iz vrst delavcev mora biti šest delavcev podjetja in dva predstavnika sindikatov;

6 BGBl. 1976 I, str. 1153.

7 BGBl. 2015 I, str. 642, v nadaljevanju: MitbestG.

3. v nadzornem svetu z desetimi člani nadzornega sveta iz vrst delavcev mora biti sedem delavcev podjetja in trije predstavniki sindikatov.

[…]

(5) Sindikati iz odstavka 2 morajo biti zastopani v samem podjetju ali drugem podjetju, katerega delavci se v skladu s tem zakonom udeležujejo volitev članov nadzornega sveta podjetja.“

14. Člen 16 MitbestG glede volitev predstavnikov sindikatov v nadzorni svet določa:

„(1) Delegati izvolijo člane nadzornega sveta, ki so na podlagi člena 7(2) predstavniki sindikatov, s tajnim glasovanjem in v skladu z načeli proporcionalnega zastopanja […]

(2) Volitve potekajo na podlagi predlogov sindikatov, ki so zastopani v samem podjetju ali drugem podjetju, katerega delavci se v skladu s tem zakonom udeležujejo volitev članov nadzornega sveta podjetja. […]“

2. SEBG

15. Gesetz über die Beteiligung der Arbeitnehmer in einer Europäischen Gesellschaft (zakon o udeležbi delavcev v evropski družbi)[8] z dne 22. decembra 2004, kakor je bil spremenjen z zakonom z dne 20. maja 2020,[9] v različici, veljavni od 1. marca 2020, v členu 2(8) in (12) določa te opredelitve:

„(8) Udeležba delavcev pomeni kakršenkoli mehanizem, vključno z obveščanjem, posvetovanjem in soodločanjem, prek katerega lahko predstavniki delavcev vplivajo na odločitve, ki se sprejemajo v družbah.

[…]

(12) Soodločanje pomeni vpliv delavcev na zadeve družbe s:

1. pravico izvolitve ali imenovanja nekaterih članov nadzornega ali upravnega organa družbe […]“

16. Člen 21 SEBG, naslovljen „Vsebina sporazuma“, določa:

„(1) V pisnem sporazumu med vodstvi in posebnim pogajalskim telesom se brez poseganja v siceršnjo neodvisnost strank in ob upoštevanju odstavka 6 določi:

[…]

(3) Če stranke sklenejo sporazum o soodločanju, je treba določiti njegovo vsebino. Zlasti se je treba dogovoriti o:

1. številu članov v upravnem ali nadzornem organu SE, ki jih bodo delavci upravičeni voliti, imenovati, jih priporočiti ali jim nasprotovati;

[8] BGBl. 2004 I, str. 3686.

[9] BGBl. 2020 I, str. 1044; v nadaljevanju: SEBG.

2. postopku, po katerem delavci te člane lahko volijo, imenujejo, priporočijo ali jim nasprotujejo, in

3. pravicah teh članov.

[…]

(6) Brez poseganja v razmerje tega zakona do drugih določb o soodločanju delavcev v podjetju mora sporazum za s preoblikovanjem ustanovljeno SE določiti raven vseh elementov udeležbe delavcev, vsaj enako ravni v že obstoječi družbi, ki se bo preoblikovala v SE.“

III. Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

17. Leta 2014 se je delniška družba nemškega prava preoblikovala v SE z dvotirno strukturo, poimenovano SAP SE, potem ko je s PPT sklenila sporazum o udeležbi delavcev v tej družbi (v nadaljevanju: sporazum o udeležbi).

18. Pred preoblikovanjem je bil nadzorni svet družbe v skladu s členom 7(2), točka 1, MitbestG sestavljen iz osmih članov iz vrst delničarjev in osmih članov iz vrst delavcev. Dva med predstavniki delavcev sta bila predstavnika sindikatov, izvoljena na glasovanju, ločenem od glasovanja, na katerem je bilo izvoljenih preostalih šest predstavnikov delavcev.

19. V skladu s sporazumom o preoblikovanju ima družba SAP SE po preoblikovanju nadzorni svet z 18 člani, od katerih je devet članov predstavnikov delavcev. Del II, točka 3.1, sporazuma o udeležbi določa, da so lahko za predstavnike delavcev v nadzornem svetu predlagani in imenovani le delavci skupine SAP ali predstavniki reprezentativnih sindikatov v skupini SAP. Na podlagi točke 3.3. tega dela sporazuma imajo sindikati za določen del predstavnikov delavcev, ki so dodeljeni Nemčiji, izključno predlagalno pravico, pri čemer so ti predstavniki sindikatov izbrani v okviru ločenega glasovanja.

20. Skupina SAP SE je nameravala skrčiti nadzorni svet na 12 članov, sindikati pa so nasprotovali določbam točke 3.4 navedenega dela sporazuma, kjer je bilo določeno, da v primeru dvanajstčlanskega nadzornega sveta predstavnike delavcev, od katerih prvi štirje sedeži pripadajo Nemčiji, izvolijo delavci, zaposleni v Nemčiji, in da lahko sindikati, ki so zastopani v skupini, predlagajo kandidate za del sedežev, ki pripadajo Nemčiji, nimajo pa ugodnosti ločenega glasovanja za izvolitev njihovih kandidatov. Ti sindikati menijo, da so te določbe v nasprotju s členom 21(6) SEBG, ker z njimi v njihovo korist sindikatom ni priznana izključna predlagalna pravica za predstavnike delavcev v nadzornem svetu, ki bi bila zagotovljena z ločenim glasovanjem. Skupina SAP SE pa meni, da izključna pravica teh sindikatov za predlaganje kandidatov, določene v členu 7(2) v povezavi s členom 16(2) MitbestG, s členom 21(6) SEBG ni varovana.

21. Predložitveno sodišče, ki odloča o pritožbi zoper odločbo, izdano na prvi stopnji, s katero je bila zavrnjena tožba sindikatov, med katerimi sta Industriegewerkschaft Metall (v nadaljevanju: IG Metall) in Vereinte Dienstleistungsgewerkschaft (v nadaljevanju: ver.di), se sprašuje o veljavnosti pravil za imenovanje članov, ki zastopajo delavce v nadzornem svetu, skrčenem na 12 članov, kot je predvideno s sporazumom o udeležbi, glede na člen 21(6) SEBG in člena 4(4) Direktive SE.

22. Navaja, prvič, da izpodbijane določbe sporazuma o udeležbi glede na upoštevne metode razlage nacionalnega prava niso združljive z razlago člena 21(6) SEBG, s katerim je bil prenesen člen 4(4) Direktive SE.

23. Predložitveno sodišče namreč meni, da morajo biti z avtonomijo strank za dosego sporazuma o udeležbi v primeru ustanovitve SE s preoblikovanjem delniške družbe spoštovani vsi elementi udeležbe delavcev na vsaj enaki ravni, kot obstaja v družbi, ki se bo preoblikovala. Dodaja, da je treba te elemente udeležbe delavcev glede na postopke udeležbe delavcev v delniški družbi, ki se bo preoblikovala, določiti na podlagi upoštevnega nacionalnega prava. Meni, da se morajo elementi postopka, ki so odločilni za vpliv predstavnikov delavcev v družbi, ki se bo preoblikovala, v sporazumu o udeležbi, veljavnem za SE, zagotoviti v kvalitativno enakovrednem obsegu. To sodišče pojasnjuje, da je postopek ločenega glasovanja za predstavnike delavcev, ki so lahko zaposleni zunaj družbe in ki jih predlagajo sindikati in so zastopani v družbi, ki se bo preoblikovala, ali v drugem podjetju, katerega delavci sodelujejo pri izvolitvi članov nadzornega sveta, del elementov postopka, ki so odločilni za vpliv delavcev, in da mora biti zato v sporazumu o udeležbi zagotovljen s kvalitativno enakovrednim ukrepom. Navedeno sodišče navaja, da se zagotovitev ohranitve enakovrednosti zastopanja nanaša tudi na število predstavnikov sindikatov, ki jih je treba izvoliti z ločenim glasovanjem, in da bi ta izključna predlagalna pravica morala biti na voljo vsem sindikatom in ne zgolj nemškim. Dodaja, da je s tem ločenim glasovanjem omogočena izvolitev oseb, ki so dobro seznanjene z danostmi in potrebami podjetja, hkrati pa imajo tudi širše strokovno znanje. To sodišče iz tega sklepa, da sistem, predviden s sporazumom o udeležbi, v primeru dvanajstčlanskega nadzornega sveta s tem, da ne predvideva posebnega glasovanja za izvolitev kandidatov, ki jih predlagajo sindikati, ne zagotavlja v zadostni meri, da je v nadzornem svetu prisoten kandidat sindikatov in naj torej ne bi bil v skladu s členom 21(6) SEBG.

24. Drugič, predložitveno sodišče se sprašuje o skladnosti te razlage nacionalnega prava glede na zahteve iz člena 4(4) Direktive SE.

25. To predložitveno sodišče namreč meni, da bi moralo – če bi moral ta člen Direktive SE temeljiti na drugačnem razumevanju z nižjo ravnjo varstva, enotno po vsej Uniji – člen 21(6) SEBG razlagati v skladu s pravom Unije.

26. V teh okoliščinah je Bundesarbeitsgericht (zvezno delovno sodišče, Nemčija) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je člen 21(6) [SEBG], iz katerega v primeru ustanovitve [SE] s preoblikovanjem s sedežem v Nemčiji izhaja, da je treba za določen del članov nadzornega sveta iz vrst delavcev zagotoviti ločen izbirni postopek za kandidate, ki jih predlagajo sindikati, združljiv s členom 4(4) [Direktive SE]?“

27. Pisna stališča so predložili sindikata IG Metall in ver.di, skupina SAP SE, Konzernbetriebsrat der SAP SE (svet delavcev skupine SAP SE), nemška vlada in Evropska komisija. Te stranke, razen sveta delavcev skupine SAP SE, ter luksemburška vlada so na obravnavi 7. februarja 2022 ustno podale navedbe.

IV. Analiza

28. Preden se posvetim vprašanju predložitvenega sodišča, je treba predstaviti ugotovitve o veljavnosti člena 4(4) Direktive SE glede na primarno pravo in, natančneje, glede na člen 49 PDEU o svobodi ustanavljanja ter glede na člene 16, 17 in 20 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah. Skupina SAP SE namreč trdi, da člen 4(4) Direktive SE ovira te svobode in pravice na način, ki ni potreben, da se dosežejo cilji Uredbe št. 2157/2001 in Direktive SE glede vzpostavitve notranjega trga in uresničevanja skupnostnih ciljev na socialnem področju, pri čemer naj bi jih bilo mogoče doseči na enak način z drugimi pravili o pogajalskem postopku o sporazumu o udeležbi in z obstojem standardnih pravil, ki bi se uporabila, če pogajanja ne bi bila uspešna.

29. V zvezi s temi točkami opozarjam, da je Sodišče razsodilo po eni strani, da izključno predložitveno sodišče določi predmet vprašanj, ki jih namerava postaviti Sodišču, in po drugi strani, da člen 267 PDEU ni podlaga za pravno sredstvo, ki bi bilo na voljo strankam v sporu, ki poteka pred nacionalnim sodiščem, tako da Sodišče ni zavezano presoditi veljavnosti prava Unije zgolj zato, ker je ena od teh strank v pisnih stališčih poudarila to vprašanje v tem sporu. [10]

30. V obravnavani zadevi se vprašanje za predhodno odločanje nanaša na razlago člena 4(4) Direktive SE, pri čemer predložitveno sodišče ne navaja, da bi dvomilo o veljavnosti te določbe ali da bi bilo pred njim izpostavljeno vprašanje te veljavnosti. Sodišču se torej o tej veljavnosti ni treba izreči.

31. V zvezi z vsebinsko presojo si to sodišče v bistvu zastavlja vprašanje, ali je treba ohraniti posebno glasovanje za izvolitev predstavnikov sindikatov v nadzorni svet SE, ki je nastala s preoblikovanjem iz delniške družbe nemškega prava, tako da se uporabi člen 4(4) Direktive SE, ali pa ga je mogoče izključiti, ker je prišlo do dogovora o sporazumu o udeležbi iz člena 4(1) Direktive SE.

A. Kratek povzetek pravil o ustanovitvi SE s preoblikovanjem

32. Naj spomnim, da zaradi zahtevanega soglasja za sprejetje Direktive SE ni bilo mogoče doseči harmonizacije, kaj šele poenotenja sistemov udeležbe delavcev v družbah, ustanovljenih v skladu s pravom držav članic. Direktiva SE je kljub temu opredelila udeležbo delavcev, ki zajema tri glavne dele: „kakršenkoli mehanizem, vključno z obveščanjem, posvetovanjem in soodločanjem, prek katerega lahko predstavniki delavcev vplivajo na odločitve, ki se sprejemajo v družbah“. [11] Poleg tega je bilo z Direktivo SE soodločanje opredeljeno kot „vpliv organa, ki zastopa delavce, in/ali predstavnikov delavcev na zadeve družbe s pravico izvolitve […] nekaterih članov nadzornega […] organa družbe […].“ [12]

33. Ker načini udeležbe niso harmonizirani, se priporočajo pogajanja med pristojnimi organi družbe in PPT, ki predstavlja delavce enot, na katere se nanaša ustanovitev SE, da bi se dosegel sporazum o udeležbi, ki mora vsebovati določeno število elementov, med katerimi so zlasti – če soodločanje delavcev poteka v obliki volitev predstavnikov teh delavcev v nadzorni svet, tako kot v obravnavani zadevi – število teh predstavnikov v nadzornem svetu in postopki za njihovo izvolitev. [13] Ta pogajanja pa so z načelom „prej in potem“ iz uvodne izjave 18 Direktive SE

[10] Glej sodbo z dne 5. maja 2011, MSD Sharp & Dohme (C-316/09, EU:C:2011:275, točki 21 in 23 ter navedena sodna praksa).

[11] Člen 2(h) Direktive SE.

[12] Člen 2(k) Direktive SE.

[13] Glej člen 4(2)(g) Direktive SE.

zamejena takole: „[p]ravice delavcev, ki so veljale pred ustanovitvijo SE, naj bi določale podlago za pravice delavcev do udeležbe v SE“. V tej uvodni izjavi je med drugim določeno načelo zaščite pridobljenih pravic delavcev glede udeležbe.

34. Če sporazuma ni, se za SE uporabijo standardna pravila, ki jih določa zakonodaja države članice, v kateri je SE registrirana,[14] in ki so v skladu z načeli, določenimi v Prilogi k Direktivi SE. Med temi načeli je v primeru preoblikovanja pravilo, v skladu s katerim se, „[č]e so se […] pred registracijo uporabljala pravila države članice v zvezi s soodločanjem delavcev v […] nadzornem telesu, […] v SE še naprej uporabljajo vsi vidiki soodločanja delavcev. V ta namen se smiselno uporablja točka (b).“[15] V delu 3, točka (b), Priloge k Direktivi SE je določeno, da imajo „[v] drugih primerih ustanavljanja SE […] delavci v SE, njegovih hčerinskih družbah in obratih […] pravico, da izvolijo […] de[l] članov […] nadzornega organa SE, pri čemer je število teh članov enako najvišjemu veljavnem deležu v udeleženih družbah pred registracijo SE.“

35. Poleg tega je pomembno navesti, da je ustanovitev SE s preoblikovanjem v primerjavi z preostalimi tremi načini ustanovitve zavarovana z dodatnimi zaščitnimi ukrepi. Tako se, prvič, v primeru preoblikovanja ni mogoče odpovedati začetku pogajanj v okviru PPT niti jih zaključiti brez uporabe standardnih pravil.[16] Zato v primeru preoblikovanja družbe, za katero velja soodločanje, bodisi pogajanja pripeljejo do sporazuma o udeležbi, s katerim so spoštovane zahteve iz člena 4(4) Direktive SE, bodisi se uporabijo posebna standardna pravila za preoblikovanje. Drugič, PPT v primeru preoblikovanja ne more izglasovati kratenja pravic soodločanja, pri čemer se kot kratenje razume, „da je delež članov organov SE v smislu člena 2(k) nižji od najvišjega deleža, ki obstaja v udeleženih družbah“.[17] Tretjič, z Uredbo št. 2157/2001 sta prav tako predvideni dve vrsti varstva v primeru ustanovitve s preoblikovanjem: po eni strani prepoved prenosa sedeža hkrati z izvedbo preoblikovanja (člen 37(3) te uredbe) in po drugi strani možnost, da države članice pogojujejo preoblikovanje s pozitivnim glasovanjem kvalificirane večine ali soglasnim izglasovanjem organa družbe, ki je predmet preoblikovanja, v katerem je organizirano soodločanje delavcev (člen 37(8) iste uredbe).

36. Člen 4(4) Direktive SE je torej treba presojati v tem okviru. Ta razlaga se nanaša na dva ločena elementa: po eni strani na „vs[e] element[e] udeležbe delavcev“, po drugi strani pa na „raven […], vsaj enako že obstoječi družbi, ki se bo preoblikovala v SE“. Analizo bom začel z drugim elementom.

B. Razlaga izraza „raven, vsaj enaka že obstoječi družbi, ki se bo preoblikovala v SE“

37. Prvič, ta drugi element nedvomno napotuje na nacionalno pravo, ki se uporablja za udeležbo delavcev v družbi, ki se bo preoblikovala.

38. Vendar to ne pomeni, da se bodo vsa standardna pravila, ki se uporabljajo za to družbo, uporabljala še naprej tudi za SE. Zgolj uporaba standardnih pravil bi namreč v primeru neuspeha pogajanj omogočila, da se brez spremembe ohranijo pravila, ki so se dotlej uporabljala za družbo pred njenim preoblikovanjem, saj se glede na predhodno prestavljena standardna pravila iz dela III Priloge Direktive SE v primeru preoblikovanja še naprej uporabljajo vsi elementi soodločanja delavcev na podlagi točke (a) tega dela 3, zlasti – na podlagi točke (b) navedenega

[14] Glej člen 7(1) Direktive SE.

[15] Del 3, točka (a), Priloge k Direktivi 2001/86.

[16] Glej člen 3(6) Direktive SE.

[17] Glej člen 3(4) Direktive SE.

dela 3, ki se uporablja smiselno – najvišji delež predstavnikov delavcev v nadzornem svetu. Zato v nasprotju s tem, kar trdi skupina SAP SE, obstaja dodatek k pogajanjem, saj bi se PPT lahko oddaljilo od nacionalnega prava, če je to dovoljeno z razlago drugega elementa iz člena 4(4) Direktive SE.

39. Drugič, isto razlogovanje mora veljati za zagotovitev, da ne bodo odpravljeni ali skrčeni sistem udeležbe in pridobljene pravice delavcev glede udeležbe, ter za uporabo načela „prej in potem“, kar je navedeno v uvodnih izjavah 3 in 18 Direktive SE.

C. Razlaga izraza „vsi elementi udeležbe“

40. Morda bi bilo vabljivo slediti razmišljanju skupine SAP SE. Ta družba predlaga enotno razlago teh „elementov“ na ravni Unije, kot da se v zvezi s soodločanjem nanašajo zgolj na sorazmerni delež in vpliv predstavnikov delavcev v nadzornem svetu, ne bi pa naj se zahtevalo posebno glasovanje za predstavnike sindikatov. Ta razlaga se lahko opira na različne elemente.

41. Po eni strani Direktiva SE v strogem pomenu ne varuje pravic sindikatov, ampak pravice delavcev, saj so sindikati v njej izrecno omenjeni zgolj v zvezi z ustanovitvijo PPT.[18] Vendar je mogoče to edino omembo pojasniti s tem, da hipotetično za to ustanovitev ne obstajajo nacionalna pravila in ker je bilo treba predvideti izrecno udeležbo sindikatov, katerih vloga je določena v nekaterih nacionalnih pravnih redih.

42. Po drugi strani je omejitev pravice soodločanja, kadar je navedena v Direktivi SE, predvidena kot znižanje sorazmernega deleža predstavnikov delavcev v udeleženih družbah.[19] Enako je v Direktivi (EU) 2017/1132[20] določeno, da se v primeru čezmejnega preoblikovanja na področju soodločanja delavcev ne uporabljajo pravila ciljne države članice, če pravo ciljne države članice ne določa „vsaj enake ravni soodločanja delavcev, kot je uveljavljena v družbi pred čezmejnim preoblikovanjem, ki se meri kot sorazmerni delež predstavnikov delavcev med člani upravnega ali nadzornega organa“.[21] Isto besedilo je uporabljeno za čezmejne delitve[22] in čezmejne združitve[23].

43. Tako se v teh primerih raven soodločanja presoja glede na sorazmerni delež predstavnikov delavcev v zadevnem organu. Čeprav je iz tega mogoče skleniti, da je sorazmerni delež del zavarovanih elementov soodločanja, pa to ne zadostuje za to, da bi se izključilo, da so lahko enako zavarovani drugi elementi tega soodločanja, če učinkujejo na vpliv delavcev na delovanje družbe.

44. V primerih, na katere se nanaša Direktiva 2017/1132, namreč do tega sklicevanja na sorazmerni delež pride v trenutku procesa, ko je treba določiti, prvič, pravo, ki se uporabi za projekt v smislu pravic do soodločanja, in drugič, ali je treba prek PPT začeti pogajanja za določitev teh pravic, za kar je potrebno objektivno merilo, o katerem ni mogoče razpravljati.

[18] Glej člen 3(2)(b) in uvodno izjavo 19 Direktive SE.

[19] Glej člen 3(4), zadnji del, Direktive SE.

[20] Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2017 o določenih vidikih prava družb (UL 2017, L 169, str. 46), kakor je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2019/2121 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2019 (UL 2019, L 321, str. 1) (v nadaljevanju: Direktiva 2017/1132).

[21] Člen 86l(2)(a) Direktive 2017/1132.

[22] Člen 160l(2)(a) Direktive 2017/1132.

[23] Glej člen 133(2)(a) Direktive 2017/1132.

45. Sklicevanje na ta sorazmerni delež v členu 3(4), zadnji del, Direktive SE prav tako ne zadostuje, da bi se izključilo, da bi lahko bili zavarovani drugi elementi soodločanja, saj se ta člen nanaša na druge načine ustanovitve SE. To je popolnoma v skladu z dejstvom, da je s standardnimi pravili za te načine ustanovitve varovan le sorazmerni delež. [24]

46. Dalje, ker je besedilo posebej široko – in sicer „vsi elementi udeležbe delavcev“ – ne more voditi k dojemanju, da bi bil varovan samo delež v nadzornem svetu, čeprav se mora vsebina sporazuma o udeležbi nanašati ne zgolj na število predstavnikov delavcev v nadzornem svetu, ampak tudi na postopke za njihovo izvolitev. [25]

47. Čeprav morajo biti nekateri elementi postopka deležni istega varstva kot sorazmerni delež, nisem prepričan, da je teža vseh elementov postopka enaka, ampak morajo tudi vplivati na delovanje družbe.

48. Sindikata, ki sta tožeči stranki v postopku v glavni stvari, se strinjata s tem stališčem, saj je očitno, da nista izpodbijala znižanja na 12 članov nadzornega sveta, ker je število članov sveta v skladu z nemškim pravom brez odstopanja odvisno od velikosti družbe. Tako sta priznala, da bi lahko bilo število članov navedenega sveta predmet pogajanj, saj sta na obravnavi dopustila, da bi lahko obstajalo več načinov za razdelitev sedežev predstavnikov delavcev, če se spoštuje ločeno glasovanje za izvolitev kandidatov sindikatov (sorazmerni delež se uporablja samo za sedeže, ki pripadajo Nemčiji, [26] ali za skupni delež, kar omogoča vsem sindikatom zadevnih enot, da si razdelijo sedeže, ki jim pripadajo [27]).

49. Zato bi moral element postopka vplivati na odločanje v zadevnem organu, saj je – kot je bilo prikazano – soodločanje delavcev opredeljeno kot vpliv predstavnikov delavcev na zadeve družbe. [28] Tako bi to merilo vpliva omogočalo razumevanje, da je lahko skupno število članov nadzornega sveta predmet pogajanj, če je spoštovan sorazmerni delež.

50. Vendar je treba navedeno merilo uporabljati previdneje, kadar gre za vprašanje, ali naj se zavaruje posebno glasovanje, ki bi koristilo sindikatom, saj to pomeni vrednostno sodbo o prispevku predstavnikov sindikatov v primerjavi z drugimi predstavniki delavcev v nadzornem svetu. Predložitveno sodišče ter sindikata IG Metall in ver.di opozarjajo na to, da je nemška doktrina glede problematike razdeljena, čeprav vsi trije sklepajo, da je soodločanje delavcev z udeležbo predstavnikov sindikatov izboljšano. Zato ni sprejemljivo, da bi to postal element, ki bi se presojal od primera do primera, in je edini način za izognitev tej vrednostni sodbi sklicevanje na presojo na podlagi nacionalnega prava.

51. Poleg tega sindikata in nemška vlada predlagajo, naj se za prepoznavo elementov, ki ne morejo biti predmet pogajanj, uporabi merilo elementa postopka, značilnega za nacionalno raven soodločanja delavcev. Menim, da je s tem merilom ponazorjena ideja, da vpliv, kadar je povezan s kvalitativnimi elementi, ne sme biti predmet presoje ali pogajanj v vsaki zadevi posebej, ampak

[24] Glej del 3, točka (b), Priloge k Direktivi 2001/86.

[25] Glej člen 4(2)(g) Direktive SE.

[26] Kar bi ustrezalo logiki tretje alinee točke (b), na koncu, dela 3 Priloge k Direktivi 2001/86 (standardna pravila), v kateri je navedeno, da ima „[v]saka država članica […] pravico določiti, kako se bodo dodelili sedeži, ki jih ima na voljo v upravnem ali nadzornem odboru“.

[27] Kar bi bilo bolj v skladu z logiko iz sodbe z dne 20. junija 2013, Komisija/Nizozemska (C-635/11, EU:C:2013:408, točki 40 in 41), v kateri se načelo „prej in potem“ razlaga tako, kot da nalaga razširitev pravic soodločanja na vse delavce, na katere vpliva ustanovitev SE.

[28] Glej člen 2(k) Direktive SE.

ga je treba presojati glede na izbire notranjega prava, dokler ne bo izvedena harmonizacija na ravni Unije. PPT mora namreč imeti jasne podatke o tem, kaj spada v njegovo pogajalsko svobodo in kaj od nacionalnih določb mora ostati ohranjeno.

52. Zato ni mogoče zanikati, da je posebno glasovanje za predstavnike sindikatov značilen element sistema soodločanja v Nemčiji in se o njem ni mogoče pogajati.

53. Menim, da se bo uporabila sprejeta razlaga iz člena 4(4) Direktive SE, ker je enako besedilo ponovljeno za evropske zadruge,[29] s sklicevanjem na to določbo pa za delitve[30] in čezmejna preoblikovanja[31].

54. Čeprav predložitveno sodišče Sodišča ne sprašuje neposredno, ali je mogoče razširiti to pravico do ločenega glasovanja na vse delavce, prizadete zaradi preoblikovanja, ali je to glasovanje možno tudi za druge, ne nemške sindikate, in ali je mogoče predlagati kandidate sindikatov, ki so zaposleni – ali pa tudi ne – v zadevni enoti, so ta vprašanja povezana, saj se pojavljajo v obrazložitvi njegove odločbe. Zato se mi zdi, da bi bilo zanimivo na to podati kratek odgovor, in to zlasti zato, ker je mogoče odgovore izpeljati iz Direktive SE in sodne prakse Sodišča.

55. Najprej, Sodišče je že razsodilo, da „[i]z Direktive SE izhaja, da zaščita pridobljenih pravic, ki jo želi zakonodajalec Unije, ne vključuje le ohranitve pridobljenih pravic delavcev družb, ki so udeležene pri združitvi, ampak tudi razširitev teh pravic na vse zadevne delavce“.[32] Tako se mi zdi jasno, da bi morali biti tega posebnega glasovanja deležni vsi delavci, čeprav z nacionalnim pravom ni dovoljeno.[33] Poleg tega je mogoče s sporazumom o udeležbi določiti natančna pravila o izvolitvi predstavnikov delavcev. To bi lahko PPT privedlo do tega, da bi v okviru pogajanj sprejelo, da bi lahko drugi sindikati – in ne nemški – predlagali kandidate, ne da bi to izhajalo iz obveznosti iz Direktive SE ali, hipotetično, iz nacionalnega prava. Nazadnje, glede na stališče, izraženo v Direktivi SE, s katerim je dovoljena udeležba predstavnikov sindikatov, ki niso zaposleni v enoti, na katero se nanaša preoblikovanje, v PPT,[34] in če bi to bilo omogočeno v nacionalnem pravu družbe, ki se bo preoblikovala, bi bili lahko kandidati sindikata kandidati, ki niso zaposleni v taki enoti.

56. Tako je treba člen 4(4) Direktive SE razlagati tako, da mora sporazum o udeležbi delavcev v SE, ustanovljeni s preoblikovanjem, določati ločeno glasovanje za to, da se na funkcije predstavnikov delavcev v nadzornem svetu izvoli določen delež kandidatov, ki jih predlagajo sindikati, če ta posebnost obstaja in je zavezujoča v nacionalnem pravu, ki se je za družbo uporabljalo pred preoblikovanjem.

[29] Glej člen 4(4) Direktive Sveta 2003/72/ES z dne 22. julija 2003 o dopolnitvi statuta evropske zadruge glede udeležbe delavcev (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 4, str. 338).

[30] Glej člen 160l(2)(b) Direktive 2017/1132.

[31] Glej člen 86l(2)(b) Direktive 2017/1132.

[32] Sodba z dne 20. junija 2013, Komisija/Nizozemska (C-635/11, EU:C:2013:408, točka 41).

[33] Glej dejansko stanje v zadevi, v kateri je bila izdana sodba z dne 18. julija 2017, Erzberger (C-566/15, EU:C:2017:562), v skladu s katerim nemškega prava o soodločanju ni mogoče razširiti zunaj nemškega ozemlja.

[34] Glej uvodno izjavo 19 in člen 3(2)(b) Direktive SE.

V. Predlog

57. Glede na zgornje premisleke Sodišču predlagam, naj na vprašanje za predhodno odločanje, ki ga je postavilo Bundesarbeitsgericht (zvezno delovno sodišče, Nemčija), odgovori:

Člen 4(4) Direktive Sveta 2001/86/ES z dne 8. oktobra 2001 o dopolnitvi Statuta evropske družbe glede udeležbe delavcev je treba razlagati tako, da mora sporazum o udeležbi delavcev v evropski družbi, ustanovljeni s preoblikovanjem, določati ločeno glasovanje za to, da se na funkcije predstavnikov delavcev v nadzornem svetu izvoli določen delež kandidatov, ki jih predlagajo sindikati, če ta posebnost obstaja in je zavezujoča v nacionalnem pravu, ki se je za družbo uporabljalo pred preoblikovanjem.